

COLUMN 12 september 2020 - Columnist: Terry van der Heide

Armoede

Afgelopen zondag hadden wij de opening van een tentoonstelling van een bevriend kunstenaar in Beuningen, bij Nijmegen.
Onderweg bedachten we spontaan dat het leuk was om even bij Ikea een bijzondere, uiterst duurzame en ingenieuze zaklamp als cadeautje te halen.
Ikea wordt door veel ontwerpers verguisd. Massaproductie.
Voor het gewone volk; armoedig! Maar een eeuw geleden was het door het Bauhaus (dat is een architectuur en kunststroming) gepredikte idee, dat design ook voor de gewone mensen toegankelijk en betaalbaar moest zijn middels massaproductie, een revolutionair idee. Het Bauhaus heeft vele beroemde kunstenaars en architecten voortgebracht. En inderdaad: Ikea voert dit jaar de slogan: Design voor iedereen.
Het idee om op dat moment bij Ikea langs te gaan, was rampzalig. Vanwege de Covid 19 maatregelen, was de toegang gereguleerd en er stond een 5 dubbele rij, die tot ver in de parkeergarage reikte. Hoe zo armoede?
We zijn van armoede maar weggegaan.
Onze vriend, Jan Hein van Rooy is toevalligerwijze een kleinzoon van architect Berlage. Berlage was een tijdgenoot en vriend van vele Bauhaus architecten en kunstenaars.

Aangekomen in Beuningen konden we genieten van een prachtige tentoonstelling van etsen, steendrukken en van vogelhoutjes.
Vogelhoutjes zijn houtjes die JH vindt langs de oever van de waal. Hij noemt ze zelf houtjes van niks. Dode houtjes die liggen te wachten tot Jan Hein ze oproept om ze nieuw leven te geven door ze om te toveren tot vogels.
Ze zijn ontroerend, inspirerend en ze kosten aan materiaal geen geld. De opening werd begeleid door zang van Marieke de Jager, ze zong onder meer het lied Papillon; zo vrij als een vlinder en als dank kreeg ze een vlinder gemaakt van gevonden houtjes langs de waal.
Geen cent waard; maar wat een rijkdom. Iedereen had een brok in de keel.

Toevallig hoorde ik een paar dagen hierna op de radio het programma kunststof, Ditmaal ging het over een aantal jonge kunstenaars. Halverwege dat programma kwam het nieuws van 8.00 uur waarin werd verteld dat er 100 vluchtelingen uit Lesbos opgenomen zouden worden, wat van het door Europa vastgestelde quotum van 500 zou worden afgetrokken. Wat een armoede.
Er ontstond daarna in het vervolg van het programma een discussie met de vraag of kunstenaars een overbodige beroepsgroep vormen omdat zij niets kunnen doen aan het bestrijden van de – financiële - armoede.

Hetgeen met stelligheid bestreden werd door deze, door dit nieuws zeer aangedane jonge kunstenaars, die zeiden, dat de financiële ongelijkheid en daarmee de armoede, lang voor hun tijd in de wereld is gekomen, door een aantal organische gegroeide systemen, die door machtshebbers en multinationals in stand gehouden worden.

Maar zij doen daar als kunstenaars wel degelijk iets tegen; mensen verbazen, ontroeren en luikjes in hoofden en gedachten openen, in de hoop dat inzichten uiteindelijk gaan veranderen en de aarde, haar grondstoffen en voedsel eerlijker verdeeld zullen worden.

Gemeentelijke programma's, mooie nota's, gemotiveerde actievoerders, stemmen op de juiste politieke partijen, het is blijkbaar niet genoeg om hier in Den Haag de armoede te verminderen.

Laten we het daarom dan eens over en andere boeg gooien.

Laat de Haagse kunstenaars een programma om de armoede te verminderen opstellen, laat ze de politici en rijke multinationals bijvoorbeeld houtjes aan de vloedlijn van de Noordzee zoeken, verbaas ze, ontroer ze, open de luikjes en gedachten in hun hoofd!

Zodat eindelijk het inzicht ontstaat dat de bestaande systemen, die de ongelijkheid en dus de armoede in stand houden, moeten veranderen, dat zij dat kunnen en moeten, maar dat ze er iets waardevols voor terug krijgen: emotionele en culturele rijkdom in ruil voor een betere verdeling van de welvaart in Den Haag.